

Studievoorschot in de hogeschoolbegrotingen 2018

inventarisatie van bestedingsplannen en betrokkenheid medezeggenschap

Inleiding

Op 3 juli 2017 berichtte de minister van OCW aan de Tweede Kamer dat – in verband met de demissionaire status van het kabinet en in afwachting van besluitvorming door een nieuw kabinet over de wijze van omgang met kwaliteitsafspraken – zij besloten had de studievoorschotmiddelen in 2018 aan de hogescholen ter beschikking te stellen.¹ Hiermee werd bewerkstelligd dat de inzet van de middelen in 2018 op adequate wijze mee kon lopen in het overleg over de instellingsbegroting binnen de hogescholen. In de brief wordt onder andere vermeld dat met de Vereniging Hogescholen (en de VSNU) is afgesproken de instellingen –na overleg met de studentenbonden– de minister zal informeren over hoe de studievoorschotmiddelen in 2018 uitgegeven (gaan) worden en hoe de medezeggenschap hierbij betrokken is geweest, naar aanleiding van het overleg over de instellingsbegrotingen. De Vereniging Hogescholen heeft dit geïnventariseerd bij alle hogescholen. Deze notitie rapporteert over de uitkomsten van deze inventarisatie onder alle 36 hogescholen (100% respons).

Financieel kader voor de studievoorschotmiddelen in 2018

De studievoorschotmiddelen voor het hbo bedragen conform de OCW-begroting voor het jaar 2018 in totaal 127 miljoen euro, waarvan 114,5 miljoen euro (zijnde 90%) op basis van de hiervoor genoemde toezegging door de minister via de bekostiging aan de hogescholen beschikbaar is gesteld.² De hogescholen zijn over de hoogte van de geraamde Rijksbijdrage (inclusief de studievoorschotmiddelen) geïnformeerd in de zogenoemde Rijksbijdragebrief, die DUO eind oktober 2017 naar alle instellingen heeft verstuurd (zie tabel 2 in appendix). Deze bedragen zoals opgenomen in de geraamde Rijksbijdrage vormen per hogeschool in principe het budgettaire kader voor hun voornemens ten aanzien van de besteding. In het begrotingsproces binnen de betreffende instelling zal overigens in een eerder stadium reeds de hoofdlijnen voor de begroting zijn vastgesteld; in dat geval zal de hogeschool een eerdere raming hebben gemaakt van het eigen aandeel in de studievoorschotmiddelen als onderdeel voor de ruimte in de kaderbrief. Uit de inventarisatie blijkt dat de hogescholen 100% van de studievoorschotmiddelen hebben opgenomen in het financieel kader van de instellingsbegrotingen.

Bestedingsrichtingen studievoorschotmiddelen in 2018

Als inhoudelijke bestedingsrichtingen hebben de Vereniging Hogescholen en de VSNU zich in overleg met studentenorganisatie ISO en LSVb voor 2018 geëngageerd aan een gemeenschappelijke agenda met vijf kernambities.³

¹ Brief van de minister van OCW aan de Tweede Kamer van 3 juli 2017.

Zie: <https://zoek.officielebekendmakingen.nl/kst-31288-590.pdf> (TK 31.288 nr. 590).

² 'Vaststelling van de begrotingsstaten van het Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap (VIII) voor het jaar 2018'.

Zie: <http://rijksbegroting.nl/2018/voorbereiding/begroting?hoofdstuk=40.19> (TK 34.775VIII nr. 2, p. 63).

³ 'Gemeenschappelijke agenda van Vereniging Hogescholen, VSNU, ISO en LSVb van 19 december 2016', bijlage bij brief van de minister van OCW aan de Tweede Kamer van 19 december 2016.

Zie: <https://zoek.officielebekendmakingen.nl/blg-794961.pdf> (TK 31.288 nr. 567 bijlage).

Uit de inventarisatie blijkt dat alle hogescholen in hun instellingsbegroting voor 2018 keuzes hebben gemaakt voor de inzet van de studievoorschotmiddelen in lijn met deze bestedingsrichtingen. De onderverdeling over deze vijf bestedingsrichtingen is weer gegeven in onderstaande tabel. Veel hogescholen hebben gekozen voor één of enkele prioriteiten. Het grootste deel is ingezet voor intensiever en kleinschalig onderwijs (41,1%), meer en betere begeleiding van studenten (20,0%) en passende en goede onderwijsfaciliteiten (18,9%). In sommige gevallen is voor een deel van het budget (2,5%) gekozen voor een bestedingsrichting die (nog) niet 1-op-1 gekoppeld is aan deze onderverdeling, bijvoorbeeld doordat over de daadwerkelijke invulling in de vorm van projecten nog overleg gevoerd wordt met de medezeggenschap.⁴ Extra inzet vanuit de middelen voor praktijkgericht onderzoek is, conform de afspraken in de gemeenschappelijke agenda, ondergebracht onder de ambitie tot verdere professionalisering van docenten (totaal 9,3%).

Tabel 1: Verdeling van de middelen over de bestedingsrichtingen

<i>Bestedingsrichting</i>	<i>Aandeel</i>
1. <i>Intensiever en kleinschalig onderwijs</i>	41,1%
2. <i>Meer en betere begeleiding van studenten</i>	20,0%
3. <i>Inzet op talent- ontwikkeling: binnen en buiten de studie</i>	8,2%
4. <i>Passende en goede onderwijsfaciliteiten</i>	18,9%
5. <i>Verdere professionalisering docenten</i>	9,3%
<i>Niet nader gespecificeerd⁴</i>	2,5%

Rol van de medezeggenschap bij de instellingsbegroting 2018

Alle 36 hogescholen geven aan dat de medezeggenschap heeft ingestemd met (de hoofdlijnen van) de instellingsbegroting. Wat betreft de inzet van de studievoorschotmiddelen is onderscheid te maken op grond van de specifieke afspraken die hierover met de medezeggenschap zijn gemaakt:

- Zes hogescholen geven expliciet aan dat de inzet onderdeel uitmaakte van de kaderbrief, waarover met de medezeggenschap overleg is gevoerd.
- Drie hogescholen geven expliciet aan dat separate besluitvorming heeft plaatsgevonden over voortzetting van de voorinvesteringen 2015-2017 en/of nieuwe investeringen voor 2018, waarover apart is gesproken met de medezeggenschap en instemming gekregen.
- Bij de overige hogescholen vormde de besteding van de studievoorschotmiddelen integraal onderdeel van de instellingsbegroting. Ook in die gevallen overigens met volledige instemming van de medezeggenschap.

Daarnaast zijn nog enkele afzonderlijke opmerkingen gemaakt:

- Enkele hogescholen geven aan dat de inzet van de studievoorschotmiddelen in de instellingsbegroting (of in de kaderbrief) vrij impliciet heeft plaatsgevonden, terwijl men dit in het begrotingsproces voor 2019 nog meer wil expliciteren.

⁴ In feite betekent dit dat in de instellingsbegroting de middelen vooralsnog 'gereserveerd' zijn voor nadere besluitvorming over de exacte bestedingsrichting tijdens het begrotingsjaar.

- In veel gevallen is met instemming van de (centrale) medezeggenschap expliciet gekozen voor het alloceren van de studievoorschotmiddelen binnen de instelling, met de afspraak dat in decentraal overleg besloten wordt over de besteding.
- Tenslotte hebben drie hogescholen expliciet aangegeven dat gewerkt wordt met een instellingsbegroting per studiejaar (in plaats van per kalenderjaar), waarbij het instemmingsrecht dus eerder (voorafgaande aan het studiejaar 2017/2018) of zeer onlangs plaatsvond (voor studiejaar 2018/2019).

Landelijke rapportage en overleg met ISO en LSVb

Op woensdag 13 juni 2018 heeft overleg plaatsgevonden tussen de Vereniging Hogescholen en vertegenwoordigers van ISO en LSVb over de (concept) uitkomsten van deze inventarisatie. Daarbij is geconcludeerd dat het goed is om lessen te trekken uit het proces rond de studievoorschotmiddelen 2018, met het oog op het proces rond de kwaliteitsafspraken vanaf 2019. De inventarisatie biedt daartoe aanknopingspunten voor onderstaande aanbevelingen aan de colleges van bestuur en de medezeggenschap:

- Bij de kwaliteitsafspraken moet het overal expliciet zijn dat wordt ingestemd met de besteding van de studievoorschotmiddelen.
- Bij de investering van het studievoorschot in het systeem van de kwaliteitsafspraken moet de medezeggenschap nadrukkelijk worden betrokken bij het kiezen van de investeringsrichting.
- Het is belangrijk dat medezeggenschapsraden voldoende tijd krijgen goed invulling te geven aan hun rol bij het investeren van de studievoorschotmiddelen middels het systeem van de kwaliteitsafspraken.
- Voor de kwaliteitsafspraken is het belangrijk te expliciteren dat wanneer besluitvorming over besteding van de studievoorschotmiddelen decentraal wordt neergelegd, het instemmingsrecht ook decentraal komt te liggen.
- Bij de kwaliteitsafspraken moet expliciet ruimte zijn voor eigen inbreng van de medezeggenschap. Ook is het belangrijk andere belanghebbenden te betrekken bij het kiezen van de bestedingsrichting(en).

Colofon   28 juni 2018
Vereniging Hogescholen
Postbus 123
2501 CC Den Haag
www.vereniginghogescholen.nl

Appendix

Tabel 2: Geraamde studievoorschotmiddelen in 2018 per hogeschool (in miljoenen euro)

Hogeschool	Studievoorschotmiddelen
Aeres Hogeschool	0,88
Amsterdamse Hogeschool voor de Kunsten	2,18
ArtEZ	1,80
Avans Hogeschool	7,44
Christelijke Hogeschool Ede	0,98
Codarts, Hogeschool voor de Kunsten	0,83
De Haagse Hogeschool	5,68
Design Academy Eindhoven	0,28
Driestar educatief	0,33
Fontys Hogescholen	11,07
Gerrit Rietveld Academie	0,44
Hanzehogeschool Groningen	7,05
HAS Hogeschool	1,02
Hogeschool der Kunsten Den Haag	1,10
Hogeschool Inholland	6,06
Hogeschool iPabo	0,26
Hogeschool Leiden	2,54
Hogeschool Rotterdam	8,53
Hogeschool Thomas More	0,17
Hogeschool Utrecht	8,20
Hogeschool van Amsterdam	10,72
Hogeschool van Arnhem en Nijmegen	8,29
Hogeschool Van Hall Larenstein	1,14
Hogeschool voor de Kunsten Utrecht	1,69
Hotelschool The Hague	0,66
HZ University of Applied Sciences	1,25
Iselinge Hogeschool	0,11
Katholieke PABO Zwolle	0,19
Marnix Academie	0,41
NHL-Stenden	5,30
NHTV internationale hogeschool Breda	1,84
Pedagogische Hogeschool De Kempel	0,21
Saxion Hogeschool	6,06
Viaa	0,40
Windesheim	5,07
Zuyd Hogeschool	4,35
Totaal	114,5

Bron: Omvang studievoorschotmiddelen in 2018 per hogeschool berekend o.b.v. procentueel aandeel van de geraamde Rijksbijdrage 2018 volgens opgave OCW/DUO per 20 oktober 2017.

